

تبیین جایگاه آموزش تفکر خلاق بر کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه

سحر برادران عبداللهی^۱ و سید طاهر پیغمبری^۲

۱ کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد ارومیه، ارومیه، ایران

۲ کارشناس ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد ارومیه، ارومیه، ایران

Email: Baradaran.abd1@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تبیین جایگاه آموزش تفکر خلاق بر کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ به روش توصیفی از نوع مطالعات همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش آموزان دوره دوم متوسطه فنی حرفه ای ناحیه یک شهرستان ارومیه بودند که بالغ بر ۲۰۰۰ نفر بودند که براساس شیوه نمونه گیری تصادفی ساده و جدول مورگان تعداد ۳۲۲ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه خلاقیت تورنس (۲۰۰۲)، پرسشنامه کمالگرایی فلت هویت (۲۰۰۶) و میانگین نمرات پایان ترم دانش آموزان فنی و حرفه ای بودند. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین آموزش تفکر خلاق و کمال گرایی دانش آموزان رابطه ی معنی دار و مثبتی مشاهده شد، همچنین بین آموزش تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز رابطه مثبت و معنی دار وجود داشت و این نوع آموزش به طرز معناداری قدرت پیش بینی کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را داشت.

واژه های کلیدی: آموزش تفکر خلاق، کمال گرایی، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان، فنی و حرفه ای، ارومیه

مقدمه و ادبیات تحقیق:

دانش آموزان به عنوان رکن اصلی آموزش و پرورش همیشه مورد توجه صاحبانظران تعلیم و تربیت قرار گرفته اند، به همین دلیل برای پرورش سلامت روانی و ارتقای کیفیت آموزشی دانش آموزان شناخت ویژگی های شخصیتی، شناختی، عاطفی و انگیزشی آنان ضروری به نظر می رسد. یکی از این زمینه های مطلوب برای رشد انسان، رشد خلاقیت می باشد. خلاقیت فرایند ذهنی کشف ایده ها، مفاهیم یا آمیزش ایده ها و مفاهیم موجود است. در واقع خلاقیت یعنی به کارگیری توانایی ذهنی برای ایجاد یا تبلور یک فکر یا مفهوم جدید که برخی نیز آن را به ترکیب ایده ها یا ایجاد پیوستگی بین ایده ها تعبیر نموده اند (علی محمدی، ۱۳۸۸). مرکز ثقل حرکات نوین در آینده را خلاقیت و میزان بهره گیری از تفکر خلاق تشکیل می دهد. بر این اساس، یکی از چالش های جدی و قابل پیش بینی بشر در آینده مساله میزان بهره گیری از ذهن ها و شخصیت های خلاق در حوزه های مختلف علمی، پژوهشی، فناورانه و بهداشتی است (قاسم زاده، ۱۳۸۵). در تبیین خلاقیت نظریه های مختلفی وجود دارد که در جای خود توضیحی روشنگرانه برای عوامل موثر بر خلاقیت ارائه کرده اند، آمابیلی (۱۹۸۷) معتقد است که خلاقیت پدیده ای اجتماعی است و از نیازها، مقتضیات جامعه و شرایط خانوادگی برمی خیزد. عده ای دیگر نظیر هرینگتون (۱۹۹۰) و تورنس (۱۹۷۴) معتقدند که خلاقیت یک اثر شخصی است یعنی به عواملی نظیر انگیزش، هیجان، عواطف، احساسات، تجربه ها و یادگیری های شخصی وابسته است. عده ای نیز مانند گیلفورد معتقدند که خلاقیت بعدی فراشناختی دارد و با فرآیندهای عالی ذهنی نظیر تفکر، هوش، تخیل و پردازش اطلاعات ارتباط دارد. گروهی هم مانند استرنبرگ و مایهالی معتقدند که خلاقیت پدیده ای چند متغیری است. یعنی عواملی نظیر جامعه، خانواده، شخصیت و تواناییهای شناختی همزمان بر آن تاثیر می گذارند (کوبوکو، ۲۰۰۹). دانش آموزان خلاق، خصوصیات متفاوتی از سایر هم کلاسی های خود دارند که باید مدنظر معلمین باشد. خصوصیات چون پیشرفت ناهمزمان نسبت به سایرین، علایق متفاوت، حساسیت هیجانی و کمالات اخلاقی (بایهم^۲، ۲۰۱۰). بعد از آموزش خلاقیت فرد می تواند به کمک روش هایی که آموخته است، مشکلات خود را در حد مطلوب حل کند (زوهر^۳، ۲۰۰۹). درگیری فعالیت های خلاق مهم ترین روش برای تقویت استعداد خلاقیت به شمار می آید. چرا که آن ها به هیچ وجه نمی توانند خلاق شوند مگر آن که در فعالیت های خلاق درگیر شوند و با مسائل از هر نوع اعم از شخصی، اجتماعی و حرفه ای با کاربرد خلاقیت آشنا شوند. تقویت فرایندهای خلاق خود شامل دو فرایند اصلی است نخست تغییر در این دیدگاه که عبارت است از نگرش به موضوع اصلی و دیدن موضوع از بعدی دیگر و دوم کاربرد حل خلاق مسائل است (بورون و شادوئیان^۴، ۲۰۱۰). در مدارس فقط و فقط تمرین مطابق و موافق با محیط آموخته می شود و راه درست برای مشکلات وجود دارد و آن راهی است که معلم می گوید و راه موفقیت این است که آنچه از ما سؤال می شود بدانیم نه آنچه برای ما سؤال برانگیز است. این واقعیت است که در مدارس افراد فقط ملزم به رعایت قوانین از پیش تعیین شده هستند و به خلاقیت و به تفکر جانبی تشویق نمی شوند (همیلتون^۵، ۲۰۰۷).

تحقیقات انجام شده در زمینه خلاقیت نشان می دهد بر خلاف نظریه پردازان گذشته که خلاقیت را فرایندی ارثی و ذاتی تلقی می کردند، خلاقیت را می توان به کودکان و نوجوانان آموزش داد. به عبارت دیگر، واقعیت این است که همه با این استعداد پا به دنیا می گذارند و این آموزش و تجربه است که می تواند زمینه شکوفایی و غنا بخشیدن هر چه بیشتر به این استعداد را فراهم آورد. از این رو پرورش و آموزش خلاق به عنوان یکی از مهم ترین هدفهای آموزش و پرورش مورد توجه قرار گرفته است (ولیکی و امینی، ۱۳۸۹). اما همچنان که جوامع پیشرفت می کنند و آموزشهای نوین بر پرورش بیشتر خلاقیتها تأکید می کنند، فرهنگ اجتماعی، مبتنی بر رویکرد موفقیت مداری شده و بر پیروزی ها ارج می نهد. در این جوامع انسانها بر

1 Cubukcu

2 yham

3 Zohar

4 Burns, M & Shadoian

5 amilton

اثر فشارهای محیطی و بدون توجه به توانایی هایشان کمالگرا بار می آیند. این افراد اهداف سطح بالا برای خود وضع می کنند و معیارهای خود را به شکل قوانین عملیاتی می کنند. افرادی که کمالگرا هستند، معتقدند که خود و محیط اطرافشان باید کامل بوده و هرگونه تلاشی در زندگی باید بدون اشتباه و خطا باشد. کمال گرایی به منزله تمایل پایدار فرد به وضع معیارهای کامل و دست یافتنی و تلاش برای تحقق آنها است. کمالگرایی یکی از نمودهای مطلوب خواهی در انسانها و بویژه نوجوانان است. دانش آموزان دوره متوسطه همیشه سعی دارند که یک نوع ارتباط ایده آل بین میزان خلاقیت خویش و رسیدن به قله های هدف ایجاد کنند و اینکه چگونه بتوانند در رقابت درسی و کنکور یک کمال عینی را برای خویش ترسیم کنند. این احساس و تمایل دستیابی به مطلوب، در صورت عدم حمایت و هدایت صحیح منجر به افزایش فشار و تنش روانی می شود که فرد را گاهی به سمت فروپاشی روانی نیز سوق می دهد. کمال گرایی به عنوان در نظر گرفتن معیارهای خیلی بالا برای ارزیابی پیشرفت، می تواند مانع خلاقیت باشد چرا که افراد کمال گرا معمولاً در شروع کار مشکل دارند (فلت هویت، ۲۰۰۶). لطفی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان رابطه کمال گرایی با خلاقیت و مهارت تفکر دانش آموزان دختر مقطع ابتدائی منطقه ۱۳ شهر تهران به این نتیجه رسید که بین کمال گرایی و خلاقیت (سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری، بسط و تدوین) و مهارت تفکر (استنباط، شناسایی مفروضات، استنتاج، تعبیر و تفسیر، ارزشیابی استدلالهای منطقی) دانش آموزان دختر مقطع ابتدائی منطقه ۱۳ شهر تهران رابطه معنی داری وجود دارد. در تحقیقی دیگر، جعفری مالیدره (۱۳۹۳) به این نتیجه رسید که بین انواع هدف پیشرفت و اجتناب، تسلط و اجتناب و عملکرد با اضطراب امتحان در دانش آموزان همبستگی مثبت معنی داری وجود داشت. هدف‌گزینی گرایش- تسلط با میزان ۰/۱۷-، اجتناب- تسلط با میزان ۰/۲۷، و کمال‌گرایی با میزان ۰/۳۸ قادر به پیش‌بینی اضطراب امتحان در دانش‌آموزان بودند. سیادتیان (۱۳۹۵) در پژوهش خود نیز با عنوان رابطه بین سبک های تفکر و کمال گرایی با هیجان های مثبت و منفی دانش آموزان دختر متوسطه دوم، به این نتیجه رسید که در گام اول ورود متغیر « کمال گرایی مثبت » به تنهایی می تواند ۲۱ درصد تغییرات « تبیین هیجان های مثبت » را پیش بینی کند. در گام دوم، ورود متغیر « سبک تفکر نوع اول » می تواند این مقدار را به ۲۳ درصد ارتقا دهد. به منظور بررسی رابطه سبک های تفکر و کمال گرایی با هیجان های منفی نخست ضرایب همبستگی بین آنها محاسبه گردید. بر اساس این ضرایب همبستگی مولفه های کمال گرایی و نیز مولفه های سبک های تفکر با هیجان های منفی رابطه دارند. به طور کلی ترس از شکست، نگرانی از ارزیابی و نحوه تفکر دیگران در مورد خود، تدوین استانداردهای سطح بالا و عدم اطمینان به کسب موفقیت آمیز آنها که افراد کمالگرا با آنها دست به گریبانند، همگی زمینه ساز بروز و تجلی اضطراب می گردد و چون از شکست در رسیدن به کمال مورد نظرشان هراسان هستند و به جز موفقیت کامل به چیزی راضی نمی شوند، برخورداری از تفکرات کمالگرایانه از یک سو خود به تنهایی منجر به افت تحصیلی می گردد زیرا دانش آموزان کمالگرا تنها با کسب نتایج عالی ارضا نمی شوند، آنان به این امر اکتفا نمی کنند که عملکردشان از همسالان خود بهتر است بلکه رضایتشان تنها هنگامی به طور کامل تأمین می گردند که کار یا تکلیف مورد نظر را به طور کامل و بدون هیچ گونه خطایی انجام دهند، از این جهت ممکن است به خاطر ترس از عدم نیل به مقصود خود به هیچ عنوان به سراغ مسئولیت خود نروند یا آن را در نیمه کار رها می کنند و به همین دلیل دچار افت تحصیلی می شوند. بر همین اساس، پژوهش حاضر در نظر دارد به تبیین جایگاه آموزش تفکر خلاق بر کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ بپردازد.

اهداف پژوهش

هدف کلی: تبیین جایگاه آموزش تفکر خلاق بر کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای

اهداف جزئی:

- ارزیابی آموزش تفکر خلاق در بین دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه
- ارزیابی میزان کمال گرایی در دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه
- تعیین رابطه بین آموزش تفکر خلاق و کمال گرایی دانش آموزان فنی حرفه ای متوسطه
- تعیین رابطه بین آموزش تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه

- تعیین پیش بینی پذیری کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با روش های آموزش خلاق
روش شناسی پژوهش

این پژوهش بر اساس ماهیت از نوع مطالعات توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه که بالغ بر ۲۰۰۰ نفر می باشند، تشکیل میدهند. نمونه گیری به شیوه تصادفی ساده و جدول مورگان انجام گرفت که براساس به کارگیری این شیوه، تعداد ۳۲۲ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه کمال گرایی فلت و هویت (۲۰۰۶)، خلاقیت تورنس (۲۰۰۲) و میانگین نمرات دروس در پایان ترم می باشد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها، در دو سطح آمار توصیفی از قبیل میانگین و انحراف معیار و روش های آمار استنباطی از جمله ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره مورد استفاده قرار گرفت، که پس از سنجش داده ها با آزمون کولموگروف اسمیرنوف، تحلیل ها انجام شد.

یافته ها:

قبل از تحلیل داده ها، به بررسی نرمال بودن آنها پرداخته می شود.

جدول (۱) آزمون کولموگروف اسمیرنوف

متغیرها شاخص آماری	آموزش خلاق	کمالگرایی	پیشرفت تحصیلی
Z	۱/۶۴	۰/۸۲۲	۱/۱۸
P	۰/۰۹	۰/۵۰۹	۰/۱۲۰
سطح معنا داری	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۵

با توجه به نتایج جدول (۱) و سطوح معناداری بدست آمده که بزرگتر از ۰/۰۵ می باشد، داده های تمام متغیرها نرمال است و برای آزمون هریک از متغیرها می توان از آزمون های پارامتریک استفاده کرد.
فرضیه ۱: تفکر خلاق به دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه، آموزش داده می شود.

جدول (۲): شاخصهای آمار توصیفی مربوط به نمونه آماری

شاخص ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین
آموزش تفکر خلاق	۳۲۲	۳/۷۸	۰/۹۸	۰/۰۳۲

جدول (۳): تی تک نمونه ای مربوط به آموزش تفکر خلاق

Test value =3						
شاخص	t	درجات آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
آموزش تفکر خلاق	۵/۳۵	۳۲۱	۰/۰۰۰	۰/۷۸	۳/۳۸	۴/۲۸

براساس اطلاعات جداول فوق و نتایج حاصله از اجرای آزمون t تک نمونه ای می توان گفت که میانگین نمونه هدف درخصوص متغیر آموزش تفکر خلاق بالاتر از حد متوسط می باشد (میانگین حد متوسط = ۳) و این بدین معنی است که تفکر خلاق به دانش آموزان آموزش داده می شود.

فرضیه ۲: میزان کمال گرایی در دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم ناحیه یک شهرستان ارومیه بالا است.

جدول (۴): شاخصهای آمار توصیفی مربوط به نمونه آماری

شاخص	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین
کمال گرایی	۳۲۲	۴/۱۱	۱/۰۱	۰/۰۳۶

جدول (۵): تی تک نمونه ای مربوط به کمال گرایی

Test value = 3						
شاخص	t	درجات آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا
کمال گرایی	۷/۸۲	۳۲۱	۰/۰۰۰	۱/۱۱	۳/۶۰	۴/۵۸

براساس اطلاعات جداول فوق و نتایج حاصله از اجرای آزمون t تک نمونه ای می توان گفت که میانگین نمونه هدف درخصوص متغیر کمال گرایی بالاتر از حد متوسط می باشد (میانگین حد متوسط = ۳) و این بدین معنی است با احتمال ۹۵٪ درصد می توان گفت که دانش آموزان فنی و حرفه ای دارای کمال گرایی می باشند.

فرضیه ۳: بین آموزش تفکر خلاق و کمال گرایی دانش آموزان فنی حرفه ای متوسطه دوم رابطه وجود دارد.

جدول (۶): آزمون همبستگی پیرسون بین آموزش تفکر خلاق و کمال گرایی

شاخص آماری متغیرها	ضریب همبستگی	R ²	Sig
آموزش تفکر خلاق کمال گرایی	۰/۳۲۶	۰/۱۰	۰/۰۰۱

مطابق با جدول (۶) بین آموزش تفکر خلاق و کمال گرایی رابطه معنی داری مشاهده شد ($P < 0/05$). یعنی ۱۰ درصد از واریانس کمال گرایی توسط آموزش تفکر خلاق قابل پیش بینی و تبیین است.

فرضیه ۴: بین آموزش تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسطه دوم رابطه وجود دارد.

جدول (۷): آزمون همبستگی پیرسون بین آموزش تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی

شاخص آماری متغیرها	ضریب همبستگی	R ²	Sig
آموزش تفکر خلاق پیشرفت تحصیلی	۰/۳۳۹	۰/۱۱	۰/۰۰۱

مطابق با جدول (۷) بین آموزش تفکر خلاق و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری مشاهده شد. ($P < 0/05$) یعنی ۱۱ درصد از واریانس پیشرفت تحصیلی توسط آموزش تفکر خلاق قابل پیش بینی و تبیین است.

فرضیه ۵: روش های آموزش خلاق می تواند کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی کند.

اثر همخطی چند گانه:

یکی از مفروضات رگرسیون عدم وجود اثر هم خطی بین متغیرهای مستقل می باشد. شاخص های تحمل واریانس و تورم واریانس این فرضیات را چک می کنند. در Spss این گزینه ها با نام تلورانس و VIF تعریف شده اند. مقدار شاخص تلورانس بین صفر و یک می باشد. به ازای هر متغیر مستقل یک مقدار برای این شاخص وجود دارد، اگر مقدار این شاخص به یک

نزدیک باشد نشان از این است که این متغیر با بقیه ی متغیرهای مستقل اثر هم خطی ندارد و اگر به صفر نزدیک باشد عکس این حالت را نشان می دهد. هم چنین شاخص VIF نیز در صورتی نشان از تایید عدم وجود اثر هم خطی بین متغیرهای مستقل را نشان می دهد که مقداری کمتر از ۲ اختیار کند.

جدول (۸): شاخص تحمل واریانس و عامل تورم واریانس

شاخص های هم خطی چندگانه		
متغیرها	تلورانس	VIF
آموزش تفکر خلاق	۰/۵۱	۱/۹۵
کمال گرایی	۰/۵۷	۱/۷۴
پیشرفت تحصیلی	۰/۵۷	۱/۷۲

همانطور که مشاهده می شود تمامی اعداد نشان از عدم وجود اثر هم خطی شدید بین متغیرهای پیش بین می باشند.

استقلال خطاها: از دیگر مفروضات رگرسیون استقلال خطاها می باشد که باید فرض وجود همبستگی بین خطاها رد شود. برای چک کردن این فرض می توان از آماره دوربین واتسون استفاده کرد. برای تایید این فرض لازم است که مقدار این آماره در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشته باشد. در این پژوهش این آماره برابر با ۱/۹۰ شده است که حاکی از صادق بودن این فرض می باشد. پس از بررسی پیش فرض های رگرسیون می توان به سوال این پژوهش که آیا آموزش تفکر خلاق بر کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای متوسط دوم رابطه معنی دارد؟، پاسخ داد.

اولین آزمون، آزمون مدل کلی می باشد. در واقع اگر حداقل یکی از متغیرهای مستقل تحقیق روی متغیر وابسته تاثیر معنادار داشته باشد مدل پژوهشگر تایید می گردد. فرض صفر و خلاف به صورت زیر می باشد:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_5 = 0 \\ H_1 : \beta_i \neq 0 \quad \forall \text{ one } i \text{ for } i = 1, 2, 3, 4, 5 \end{cases}$$

جدول (۹): نتایج رگرسیون متغیرهای مستقل

Sig	R ² _{adj}	R ²	R	F	میانگین مجذورات	df	مجموع مجذورات	مدل
۰/۰۰۰	۰/۳۲۴	۰/۳۸۷	۰/۶۲۲	۶/۰۵	۲۷۸/۷۸	۳	۸۳۶/۳۴	رگرسیون
					۴/۳۹	۳۱۸	۱۳۹۸/۳۲	باقیمانده
						۳۲۱	۲۲۳۴/۶۶	کل

همان طور که در جدول مشاهده می شود مقدار Sig کمتر از ۰/۰۵ شده است و نشان از معنی دار بودن مدل رگرسیون می باشد، یعنی حداقل یکی از متغیرهای پیش بین بر متغیر ملاک تاثیر معنادار دارد.

شاخص R² (ضریب تعیین چندگانه): این شاخص مشخص می کند که چند درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین می شوند به عبارت دیگر متغیرهای مستقل چند درصد توانایی پیش بینی متغیر وابسته را دارند. در این پژوهش مقدار R² برابر ۰/۳۸۷ شده است به این معنا که آموزش خلاق ۳۸/۷ درصد توانایی پیش بینی کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی و ۶۲/۳ درصد باقیمانده مربوط به خطای پیش بینی می باشد.

شاخص R²_{adj} (ضریب تعیین تصحیح شده): این شاخص توانایی پیش بینی متغیر وابسته را توسط متغیرهای مستقل در جامعه بررسی می کند در واقع با کمی تعدیل، نمونه را به تمام جامعه بسط می دهد. مقدار این ضریب در این پژوهش ۰/۳۲۴ شده است، به عبارت دیگر آموزش تفکر خلاق ۳۲/۴ درصد توانایی پیش بینی کمالگرایی و پیشرفت تحصیلی را دارد.

نتیجه گیری

براساس نتایج حاصل از این مطالعه می توان نتیجه گرفت که بین آموزش تفکر خلاق با کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای دوره دوم متوسطه ناحیه یک ارومیه رابطه معنی داری وجود دارد. به طور کلی نتایج کلی پژوهش عبارت است از: آموزش تفکر خلاق با کمال گرایی دانش آموزان در دوره دوم فنی و حرفه ای متوسطه ناحیه ۱ شهرستان ارومیه رابطه معنی داری وجود دارد. آموزش تفکر خلاق با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای در دوره متوسطه ناحیه یک شهرستان ارومیه رابطه ی معنی داری وجود دارد. آموزش تفکر خلاق نقش پیش بینی پذیری معنی داری در پیش بینی کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فنی و حرفه ای ناحیه یک شهرستان ارومیه دارد. نظر به اینکه تاکنون تحقیقی در زمینه ابعاد کمال گرایی با خلاقیت صورت نگرفته است، بنابراین به تبیین این رابطه بر اساس مبانی نظری آن ها می پردازیم. پارکر (۲۰۰۲) در تحقیقات خود رابطه ای منفی میان خلاقیت و اضطراب و نیز تحت فشار بودن را گزارش می دهد. کمالگرایی که به عنوان در نظر گرفتن معیارهای خیلی بالا برای ارزیابی پیشرفت تعریف شده است، می تواند مانع خلاقیت باشد؛ چرا که افراد کمالگرا معمولاً در شروع کارها مشکل دارند (فلت و هیوت، ۲۰۰۶).

بر اساس مبانی نظری کمال گرایی و خلاقیت می توان این رابطه را به این صورت تبیین کرد که افراد دارای کمال گرایی مثبت، معیارهایی را برای خود در نظر می گیرند، اما به جای اینکه رسیدن و یا نرسیدن به آن معیارها برایشان مهم باشد، نفس تلاش کردن برای رسیدن به هدف در نظر شان اهمیت دارد. آنها از تلاش و رقابت برای برتری و کمال لذت می برد و در عین حال محدودیت های شخصی را به رسمیت می شناسند و سعی دارند ملاک های بالا اما انطباق پذیر و معقولانه برای خود در نظر بگیرند. به عبارتی دیگر این افراد با خود رقیبند نه با دیگران در صورتی که افراد با کمال گرایی منفی بیشتر در فکر آنند که مبادا اشتباهی از آنها سر بزند، آنها هیچ وقت احساس پیروزی نمی کنند. آنها حتی اگر از دیگران بهتر کار کنند باز هم احساس رضایت نمی کنند و مدام خود را سرزنش می کنند و به دلیل انتظارات غیر واقع بینانه هرگز از عملکرد خود خشنود نیستند و این افراد سطوح بالایی از اضطراب و ترس را تجربه می نمایند و دچار انواع افسردگی و رنجور خوبی هم می شوند. افراد خلاق آغوش بازتری برای ایده های جدید دارند و فرایند نوآوری را راحت تر کنترل می کنند. با توجه به این مطالب، در شرایط مناسب دانش آموزان کمال گرا و خلاق همیشه سعی دارند که یک نوع ارتباط ایده آل بین میزان خلاقیت خویش و رسیدن به قله های هدف (پیشرفت تحصیلی) ایجاد کنند و بتوانند در رقابت درسی و کنکوری یک کمال عینی را برای خویش ترسیم کنند.

منابع

- جعفری مالیدره، فیروزه (۱۳۹۳). رابطه ی اهداف پیشرفت و کمال گرایی با اضطراب امتحان در دانش آموزان دختر پایه اول متوسطه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی.
- سیادتیان، نیره (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین سبک هی تفکر و کمال گرایی با هیجان های مثبت و منفی دانش آموزان دختر متوسطه دوم، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور آذربایجان شرقی.
- علی محمدی، جمال (۱۳۸۸). روش های نوین در خلاقیت. مجله پژوهش های تربیتی ۲ و ۳.
- قاسم زاده، حسن (۱۳۸۵)، آموزش کاربردی خلاقیت و حل خلاق مسائل، تهران، انتشارات قصیده سرا.
- لطفی، فاطمه (۱۳۹۵). رابطه کمال گرایی با خلاقیت و مهارت تفکر دانش آموزان دختر مقطع ابتدائی منطقه ۱۳ شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی.
- ولیکی، عارف و امینی، رضا (۱۳۸۹). مقایسه ی تفکر انتقادی، سخت کوشی، انگیزه پیشرفت و خلاقیت در دانش آموزان. مجله پژوهش های تربیتی ۴.
- amachek, D.E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotics perfectionism. Psychology, 15, 27-33.
- Burns, M & Shadoian R. (2010). The Evolution of Job Analysis: Competency Assessment Competent comes of age. Competency assessment.

- Byham, M. (2010).Competency-based Human Resource System. DevDimens; Vol 16, No2, PP:11-46.
- Cubukcu, F.(2009). Metacognition in the classroom. Procedia Social and Behavioral Sciences .1 .559-563.
- Flett, G.L., & Hewitt, P.L. (2006). Positive versus negative perfectionism in psychology: A comment on Slade and Owens's dual process model. Behavior Modification, 30,472-495.
- Hamilton M.Y. Cheng, Infusing creativity into Eastern classrooms: Evaluations from student perspectives, Thinking Skills and Creativity 6 (2007) 67-87.
- Stampf, H. & Parker, W.D. (2000). A Hierarchical structural analysis of perfectionism and its relation to other personality characteristics. Journal of Personality and Individual Differences, 28,837-852.
- Zohar A. Teacher's metacognitive knowledge and the instruction of higher order by the KNOWCAT system. Educational Technology Research and Development. 2009; 57(6): 787-799.